

ВСЕСВІТ

ЖУРНАЛ
ІНОЗЕМНОЇ
ЛІТЕРАТУРИ

1-2
(1105-1106)
2021
ВИХОДИТЬ
З 1925 Р.

Vsesvit-Review of World Literature

Незалежний літературно-мистецький та громадсько-політичний журнал.

Видає ТОВ «Журнал "Всесвіт"» у Києві

vsesvit.vsesvit@gmail.com, vsesvit.journal@gmail.com

www.vsesvit-journal.com

ЗМІСТ

Nota bene

Дорогі читачі! 4

Поезія

Луїза Глік. США
З віршів минулого тисячоліття 7

Енріке Гонсалес Мартінес. Мексика
Поезії 24

Альбер Жіро. Бельгія
Поезії 27

Неллі Закс, Німеччина
Вибрані поезії 35

Валентина Чайковська. Ізраїль
«Ні про що не питай у цю мить нещадиму...» Добірка віршів 40

Проза. Драма

Лайонел Шрайвер. США
Час поговорити про Кевіна. Роман 45

Еміль Золя. Франція
Шинок. Роман 149

Неллі Закс

1891–1970

Німеччина

Із німецької переклав Петро Рихло

ХОР УРЯТОВАНИХ

Ми, врятовані,
З пустотілих кісток яких смерть
уже змайструвала флейти,
Об сухожилля яких смерть
провела вже смичком —

Ще відлунює скарга нашої плоті,
Мов спотворена музика.

Ми, врятовані,
Все ще гойдаються зашморги для наших в'яз
Перед нами в блакитнім просторі —
Все ще повняться нашою кров'ю
клепсидри годин.

Ми, врятовані,
Все ще нас пожирає хробаччя страху.
Наші сузір'я зарито в ядучій пилюці.
Ми, врятовані,
Ми благаємо вас:

Покажіть нам неквапно золото вашого сонця.
Поведіть від зорі до зорі нас у маршевім ритмі.
Дайте нам змогу тихо навчитися жити.

Пісня пташина,
Хлюпінт води у криниці
Можуть прорвати наш ледве вгамований біль
І змити нас разом із шумовинням —
Ми благаємо вас:

Не показуйте нам до пори гаркітливого пса —
Бо трапитись може, бо трапитись може —

Що ми розпадемося на порох,
Розпадемося на порох у вас на очах.
Що тримає ще вкупі наші суглоби?

Ми бездиханні,
Душі яких полетіли до Нього з північної мли
Задовго до того, як було порятовано наші тіла
У ковчезі єдиної миті.

Ми, врятовані,
Ми стискаємо ваші руки,
Ми впізнаєм ваші очі —
Та тримає нас вкупі хіба що прощання,
Прощання в розмеленім праху
Тримає нас досі ще вкупі.

НОЧЕ, НОЧЕ,

лиш би ти не розбилась на друзки,
коли час із палкими сонцями
твого страдництва
сідає за обрій у вкритій морями твоєї глибині —
усі місяці смерті,
зруйнований дах землі
залишають запеклий слід крові
в твоєму мовчанні —

Ноче, ноце,
колись ти була нареченою таємниць
прикрашена тінями лілій —
у келиху темнім твоїм мерехтіла
фата моргана тужливих
і кохання принесло тобі ранкову троянду,
щоб вона веселково розквітла —
Колись ти була потойбічним люстерком
малярських марень й устами оракула —

Ноче, ноце,
тепер ти стала
цвинтарем кораблетрощі ясної зорі —
час безмовно пірнає в тебе
зі своїм неодмінним знаком:
Камінь, що котиться стрімко додолу,
й прапор із диму!

ЗАКОХАНІ мають сховок
під замуrowаним небом.
Темна стихія дарує їм подих
і вони складають каміння в божниці,
і все, що росте на землі,
має нині у них вітчизну

Закохані мають сховок,
і для них витьохкують солов'ї,
і не змовкли ще їхні трелі,
і лісу німотні легенди, сарни,
страждають за них світлооким сумом.

Закохані мають сховок,
вони бачать притлумлений біль
надвечірнього сонця,
що кривавиться у верболозах —
і з усміхом вчаться ночами вмирати
безмовною смертю
з усіма водотоками, що впадають у тугу.

ЯКБИ ПРОРОКИ вломились
крізь брами ночі,
поклавши собі на чоло
зодіак демонічних богів,
мов жажливий квітковий вінець —
гойдаючи на раменах
таємниці загиблих і знову посталих небес —
для тих, кого жах спровадив давно в небуття

Якби пророки вломилась
крізь брами ночі,
торкнувшись долонями зоряних трас,
що золотом світяться в них поміж пальців —
для тих, хто давно вже поринув у сон —

Якби пророки вломились
крізь брами ночі,
словом своїм пориваючи рани
в поля найбуденніших звичок,
прихопивши з собою далекі мрії
для поденника

котрий вже давно не чекає на вечір

Якби пророки вломились
крізь брами ночі,
прихильне шукаючи вуха, наче вітчизну —
Вуха людства,
заросле кропивою,
ти б їх почуло?

Якби голос пророків
засурмив на флейтах кісток
замордованих нишком дітей,
видихнув
спалене криком страждальців повітря —
коли зводив мости з передсмертних старечих
зітхань

Вухо людства,
зайняте крамом дрібних пересудів,
ти б їх почуло?

Якби пророки з'явилися
із буремними крилами вічності,
якби зламали твій слух такими словами:
Хто з вас воліє почати війну з таїною,
хто хоче винайти зоряну смерть?

Якби пророки повстали
в ніч порятунку людства
як закохані в пошуках серця коханих,
ночі рятунку людства,
чи змогла би ти віддати їм своє серце?

КОЛИ В СУТІНКАХ
день порожніє
коли настає безлика година,
знов зливаються голоси усамітнених —
звірі є тільки мисливцями
або здобиччю,
квіти — тільки запахом —
коли все стає безіменним, як на початку віків —
ти йдеш катакомбами часу,
які відкриваються тим, хто близький до кону —
там, де кільчаться паростки серця —
ти пірнаєш
у темні глибини душі —
оминаючи смерть,

яка є лише переходом,
що продувається вітром —
і біля виходу, стужею скута,
ти розплющувеш очі,
у яких залишила свій відблиск
вже новітня зоря —

ЯК ТУМАННІ СТВОРІННЯ

ми бредемо крізь сни і сни
мури семибарвного світла
провалюємось в ніщо —

Та врешті безбарвно, безмовно
зустрінемо янгола смерті
у кришталевім басейні вічності
без усіх таємниць і нічних затінених крил...

МЕТЕЛИК

Яке чарівне небуття
намальоване в праху твоєму.
Крізь огненне ядро землі,
крізь її крем'янисті чаші
тебе простирали —
полотна прощання у тлінності мірі,
метелику,
на добраніч усьому живому!
Переливи життя і смерті
Спадають з твоїми крильми
на троянду,
що в'яне з яріючим в келиху сяйвом.
Яке чарівне небуття
намальоване в праху твоєму.
Яке королівське знамення
в таємниці етеру.

В ГОЛУБІЙ далині,
де яблунева алея червоно мандрує
ногами свого коріння до верхів'я небес,
дистильюється туга
для всіх, хто живе в цій долині.

Сонце, що лежить на краю дороги,
з чарівними жезлами,
пропонує мандрівцям перепочинок.

Вони зупиняються
у скляному кошмарі,
де цікада ніжно шкребеться
об незриме,

а танцюючий камінь
обертає свій прах на музику сфер.

Я ЗНОВ ПОБАЧИЛА тебе,
дим повивав твоє обличчя,
шати лялечки,
смертну субстанцію,
ти скинув із себе,
сонце, що сіло за обрій,
на нитці твоєї любові
осяяло ніч,
яка піднеслась увись
як ластів'яче крило
у розгорнутому польоті.
Я тримала в руках стебелину вітру,
з неї звисав метеор —

ХТОСЬ ПРИЙДЕ

здалека
з мовою
що змусить змовкнути
лютною
з іржанням кобили
або
пицанням
неопірених чорних дроздів
або
як скрипуча пила
що розріже усяку близькість —

Хтось прийде
здалека
з дріботінням собаки
або пацюка

надворі зима
отож одягни його тепло
може бути
що в нього в підосвах вогонь
(можливо що він примчав
верхи на метеорі)
отож не картай його
коли заволає твій пропалений килим —

Чужинець завжди
носить свою вітчизну з собою
як сирота
для кого
він шукає хіба що могилу.

ЛІНІЯ, що
прокреслена,
мов пасмо живого волосся,
затемнене ніччю смерті,
від тебе
до мене.

Спотикаючись
вже потойбіч
нахиляюсь,
щоб спрагло
поцілувати край далини.

Вечір
готує трамплін для ночі
над пурпуровим тлом,
подовжує тінь твого мису,
і я нерішуче кладу свою ногу
на тремтячу струну
вже постоїлої смерті.

Бо таким є кохання —

ВІДВЕРНУВШИ ЛИЦЕ,
я чекаю на тебе
ти далеко тепер від живих
або близько.

Відвернувши лице,
я чекаю на тебе,
бо не сміють відпущені на свободу
бути впіймані
петлями туги,
ні увінчані
короною із планетного пилу —
любов — це рослина пісків,
що палає в огні
й не згоряє —

Відвернувши лице,
вона чекає на тебе —

Я НЕ ЗНАЮ жодного схову
де вирвана з рідного ґрунту любов
святкує свою перемогу
й починає
вростати у дійсність видінь
ані простору де збереглася усмішка дитини
яку для розваги вкинули в штучний вогонь
та відаю добре що все це живильна основа
з якої земля тремтячи від утіхи висікає музи-
ку зоряних сфер —

ЦІЄЇ НОЧІ

я звернула у темний провулок
за ріг
І тоді моя тінь
впала мені на руки
Ця втомлена одіж
хотіла, щоби її носили
й барва Ніщо сказала мені:
Ти в потойбічному світі!

ЗАВЖДИ ПОРОЖНІЙ час
прагне
надписів тлінності —
Загорнуті в прапор ночі
з усіма чудесами
ми не відаємо нічого
окрім того що твоя самотинність

Можливо, що мрійно постада зелень
або
чиясь пісня
може замерхтїти з передчасних пологів
і з мостів зітхань нашої мови
ми почуємо таємниче дзюрчання глибин —

У МОЇЙ КОМІРЧИНІ,

де стоїть моє ліжко,
стіл, стілець,
кухонна плита,
всенький світ укладає,
щоб звільнитися
від своєї незримості —
Я прокреслюю лінію,
пишу абетку,
малюю на стіні самогубний вислів,
з якого відразу брунькують
наступні народження,
я вже міцно тримаю сузір'я побіч голої правди,
і тоді земля починає двигіти,
ніч стає геть хиткою,
й випадає,
як гнилий зуб зі щелепи.

РОЗПУКО

твої літери мов сірники
що вивергають вогонь
Ніхто не дійде до останку інакше
як завдяки твоїм словесним розгіллям

Це місце невтїшне
край осяйного безумства

покіль не стемніє
Запізнілий гість у житті
й первісток смерті
без притулку
Дика манія
що діткне таємницю
потайного Месії
з невгамовною тугою —

Ми звергаємось
у темницю прощання
задкома
чорнотінно
кинуті на поталу
в давно уже згаслий жар —

ЩО ТИ БАЧИШ, недремне око,
вкарбоване в дерево
мого столу —
Чи спільна в нас мова погляду?
Чи в бездонній нічній глибині
ти ближче споріднене з сяйвом?
Я вітаю тебе,
кривний брате, сповнений таїни —

ВЕРШИНИ гір

зіллються у поцілунку
коли люди покинуть
свої смертні домівки
й увінчають себе
сяйвом райдуги
семибарвним втішанням
землі, що спливає кров'ю —